

## PROTOKÓŁ

z kontroli problemowej przeprowadzonej  
w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gorzowie Wlkp.  
przy ul. Walczaka 42 blok 2 w dniach 28.06.2013 r. - 22.07.2013 r.

Działając na podstawie art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 w związku z art. 6c ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 z późn. zm./ oraz § 2 i § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /Dz. U. z 2013 r., poz. 29/ Zespół kontrolny w składzie:

1. Henryka Łukowiak – Przewodnicząca Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. - posiadająca upoważnienia Wojewody Lubuskiego Nr 277-1/2013 z dnia 24.06.2013 r. oraz Nr 308-1/2013 z dnia 11.07.2013 r. - Przewodnicząca Zespołu Kontrolnego;
2. Piotr Myczkowski – Sekretarz Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. - posiadający upoważnienia Wojewody Lubuskiego Nr 277-2/2013 z dnia 24.06.2013 r. oraz Nr 308-2/2013 z dnia 11.07.2013 r.

[Dowód: akta kontroli str. od 1 do 4]

po dokonaniu wpisu do książki kontroli pod pozycją nr 3/13, w dniach 28.06.2013 r. - 22.07.2013 r. przeprowadził kontrolę problemową (wynikającą z rocznego planu kontroli Wydziału Polityki Społecznej) – w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gorzowie Wlkp. przy ul. Walczaka 42 blok 2 – w dalszej części protokołu zwanym PZON – zgodnie z programem kontroli zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

[Dowód: akta kontroli str. od 5 do 9]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. od 10 do 11]

Przedmiotem przeprowadzonej kontroli problemowej była ocena zgodności wydawanych orzeczeń z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności oraz prawidłowości postępowania orzeczniczego.

W toku kontroli, za zgodą Wojewody Lubuskiego z dnia 11.07.2013 r. zmieniony został okres objęty kontrolą z pierwotnie zaplanowanego roku 2012 r. na okres od dnia 01.01.2011 r. do dnia 31.06.2013 r.;

[Dowód: akta kontroli str. od 12 do 12]

Wobec konieczności zasięgnięcia opinii w sprawie zgodności orzeczeń z zebranymi dokumentami i z przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności, organ upoważniony do kontroli zwrócił się do trzech biegłych (dwóch lekarzy i pracownika socjalnego – członków Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gorzowie Wlkp.) o wydanie opinii we wskazanym przedmiocie.

Biegli złożyli pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających ich wyłączenie od udziału w kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. od 13 do 15]

Biegli nie uczestniczyli w czynnościach kontrolnych w siedzibie podmiotu kontrolowanego. Akta osobowe podlegające przez nich ocenie, wypożyczone zostały z podmiotu kontrolowanego na podstawie protokołów przekazania akt.

[Dowód: akta kontroli str. od 16 do 18]

O powołaniu biegłych Przewodnicząca podmiotu kontrolowanego poinformowana została dnia 28.06.2013 r.

[Dowód: akta kontroli str. od 19 do 19]

W toku kontroli ocenie podlegała prawidłowość stosowania przepisów:

1. Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.);
2. Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie orzekania”;
3. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162 z późn. zm.);

4. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 29);
5. Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267), zwanej dalej „K.p.a.”.

Celem kontroli problemowej było zbadanie:

- 1) prawidłowości kwalifikowania wnioskodawców do osób niepełnosprawnych lub do poszczególnych stopni niepełnosprawności;
- 2) prawidłowości określania pozostałych elementów orzeczenia, w szczególności okresu, na jaki wydano orzeczenie oraz wskazań określonych w art. 6b ust. 3 ustawy o rehabilitacji (...);
- 3) prawidłowości postępowania orzeczniczego, w szczególności w zakresie zawiadamiania stron o posiedzeniu składu orzekającego oraz ewentualnie niezatawieniu sprawy w ustawowym terminie;

Dla zrealizowania powyższych celów Zespół kontrolny wykorzystał następujące środki dowodowe: analiza dokumentów, wyjaśnienia pracowników, opinie biegłych oraz dane statystyczne dostępne w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności.

Szczegółowej analizie poddano:

- 1) 21 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w zakresie prawidłowości kwalifikowania wnioskodawców do poszczególnych stopni niepełnosprawności oraz określania pozostałych elementów orzeczenia – analiza w formie 21 formularzy oceny skontrolowanych orzeczeń dokonana przez biegłego lekarza;
- 2) 12 ocen funkcjonowania społecznego w zakresie prawidłowości sporządzania oceny funkcjonowania społecznego wnioskodawcy – analiza w formie 12 formularzy oceny funkcjonowania społecznego, dokonana przez biegłego - pracownika socjalnego;
- 3) 10 orzeczeń o niepełnosprawności w zakresie prawidłowości kwalifikowania wnioskodawców do osób niepełnosprawnych oraz określania pozostałych elementów orzeczenia – analiza w formie 10 formularzy skontrolowanych orzeczeń, dokonana przez biegłego lekarza;

- 4) 75 akt spraw zakończonych wydaniem orzeczenia w zakresie prawidłowości postępowania orzeczniczego, przedstawionych w formie tabeli (*Tabela 1*) – próba losowa;
- 5) 22 akta spraw z I połowy 2013 r. będących w toku, w zakresie prawidłowości postępowania orzeczniczego, przedstawionych w formie tabeli (*Tabela 2*) – próba losowa;
- 6) dane statystyczne dostępne w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności;
- 7) oświadczenie kierownika jednostki kontrolowanej;
- 8) inne dokumenty wytworzone przez podmiot kontrolowany, mające związek z przedmiotem kontroli.

Ustalenia zawarte w *Tabelach 1 i 2* zostały zaakceptowane poprzez złożenie podpisu na każdej stronie przez Przewodniczącą PZON.

Ocena zgodności orzeczeń z zebranymi dokumentami lub przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności sporządzona została na karcie kontroli – nazwanej „Formularzem oceny orzeczenia” według wzoru stanowiącego załącznik do programu kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. od 20 do 25]

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono kierownika podmiotu kontrolowanego pismem Zastępcy Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 20 czerwca 2013 r., znak: PS-VI.431.2.2013, działającego z upoważnienia Wojewody Lubuskiego.

[Dowód: akta kontroli str. od 26 do 27]

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Jadwiga Bąkowska – Przewodnicząca Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gorzowie Wlkp.

W wyniku kontroli stwierdzono następujący stan faktyczny:

**Prawidłowość kwalifikowania wnioskodawców do osób niepełnosprawnych lub do poszczególnych stopni niepełnosprawności oraz określania pozostałych elementów orzeczenia**

**1. Orzeczenia o niepełnosprawności – osoby, które nie ukończyły 16 roku życia.**

Szczegółowej kontroli poddanych zostało 10 akt wnioskodawców - sprawy o numerach: ZON.D.8321.10450.2011, ZON.D.8321.10606.2012, ZON.D.8321.10632.2012,

ZON.D.8321.10655.2012,            ZON.D.8321.10690.2012,            ZON.D.8321.10711.2012,  
ZON.D.8321.10863.2012,            ZON.D.8321.10904.2012,            ZON.D.8321.10937.2012,  
ZON.D.8321.10946.2012.

We wszystkich orzeczeniach:

- choroba zasadnicza oraz choroby współistniejące określone w ocenie stanu zdrowia dziecka wynikały z załączonej dokumentacji medycznej,
- dziecko zasadnie zaliczone zostało do osób niepełnosprawnych,
- opierając się na załączonej do wniosku dokumentacji medycznej i zgodnie z aktualną wiedzą medyczną, orzeczenia wydane zostały na właściwy czasookres,
- wskazania orzeczeń w punktach 1-10 określone zostały prawidłowo,
- symbole przyczyn niepełnosprawności odzwierciedlały uszkodzenia lub choroby, które powodują zaburzenie funkcji organizmu dziecka,
- naruszenie sprawności organizmu w zakresie określonych w orzeczeniach symboli przyczyn niepełnosprawności jest prawidłowo udokumentowane aktualnymi wynikami badań.

Wydane orzeczenia o niepełnosprawności są zgodne ze stanem faktycznym oraz wydane zostały w sposób zgodny z przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności, w związku z czym nie ma podstaw do ich weryfikacji w trybie art. 6c ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej (...).

*[Dowód: akta kontroli str. od 28 do 47]*

W skontrolowanych aktach Przewodniczący PZON nie dokonał wyznaczenia składu orzekającego do czego zobowiązuje § 19 ust.1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

W myśl § 19 ust. 2 przewodniczącym składu orzekającego jest lekarz, specjalista w dziedzinie odpowiedniej do choroby zasadniczej dziecka. W 10 skontrolowanych aktach spraw przewodniczącymi składu orzekającego byli lekarze pediatrzy nie będący jednak specjalistami w dziedzinie neurologii, okulistyki, psychiatrii. W trakcie procedury orzeczniczej zostały wydane orzeczenia z kodami chorobowymi takimi jak: 01-U, 06-E, 10-N, 12-C.

Zgodnie z § 4 ust.6 rozporządzenia w sprawie orzekania (...) niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, jednak na okres nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 16 roku życia. W w/w aktach poddanych szczegółowej analizie regułą stało się wydawanie orzeczeń średnio na 2 lata.

*[Dowód: akta kontroli str. od 48 do 49]*

## **2. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności – osoby, które ukończyły 16 rok życia.**

Kontroli poddanych zostało 21 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – osoby po 16 roku życia sprawy o numerach: ZON.8321.65834.2011, ZON.8321.66947.2011, ZON.8321.67738.2012, ZON.8321.67838.2012, ZON.8321.68100.2012, ZON.8321.68274.2012, ZON.8321.68276.2012, ZON.8321.68470.2012, ZON.8321.68967.2012, ZON.8321.68982.2012, ZON.8321.69124.2012, ZON.8321.69279.2012, ZON.8321.69452.2012, ZON.8321.69647.2012, ZON.8321.69701.2012, ZON.8321.70135.2012, ZON.8321.70284.2012, ZON.8321.70870.2012, ZON.8321.70944.2012, ZON.8321.71450.2012, ZON.8321.64705.2011,

Wśród 21 skontrolowanych akt:

1. Choroba zasadnicza oraz choroby współistniejące określone w ocenie stanu zdrowia w 20 przypadkach wynikały z załączonej dokumentacji medycznej.
2. Stopień niepełnosprawności został określony prawidłowo w 12 sprawach.
3. Zgodnie z załączoną do wniosku dokumentacją medyczną i aktualną wiedzą w tej dziedzinie, 18 orzeczeń wydanych zostało na właściwy czasookres.
4. Wskazania w wydanych orzeczeniach, w punktach od 1 do 10 określone zostały prawidłowo w 11 sprawach.
5. Symbole przyczyn niepełnosprawności w 19 przypadkach odzwierciedlały uszkodzenia lub choroby, które powodują zaburzenie funkcji organizmu.
6. Naruszenie sprawności organizmu w zakresie określonych w orzeczeniu symboli przyczyn niepełnosprawności w 12 aktach jest prawidłowo udokumentowane aktualnymi wynikami badań.

*[Dowód: akta kontroli str. od 50 do 91]*

Lekarz dokonujący kontroli uznał, że zachodzą wątpliwości co do zgodności niżej wymienionych orzeczeń z ustalonym stanem faktycznym:

- a) ZON.8321.67738.2012 – orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na czas określony z powodu schorzeń układu oddechowego i krążenia (07-S);

Załączone dokumenty w postaci kart informacyjnych z leczenia szpitalnego z dnia 05.10.2009 r. i 21.01.2010 r., informacji o przebytej rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS w dniach od 27.03.2010 do 19.04.2010 oraz zaświadczenie o stanie zdrowia wydane dnia 15.02.2012 r. dla potrzeb powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności przez lekarza specjalistę medycyny rodzinnej,

anestezjologa, zawierają opis schorzeń orzekanego. Z dokumentacji tej wynika, że w latach 2009 i 2010 przeprowadzono skutecznie udrożnienie tętnic wieńcowych. Wykonane w tym czasie USG serca nie wykazuje zaburzeń kurczliwości. Od stycznia 2010 r. brak pobytów szpitalnych i innej dokumentacji potwierdzającej leczenie kardiologiczne. Należy uznać, że na przełomie 2009 i 2010 roku nastąpiło istotne polepszenie ukrwienia serca nie wymagające intensywnego leczenia.

Orzeczenie wydaje się na podstawie aktualnych badań i ocen, wykorzystując dostarczoną dokumentację archiwalną jako pomoc w wydaniu decyzji. Stan zdrowia orzekanego nie jest aktualnie taki, jak wykazuje dokumentacja z lat 2009-2010, zatem wydanie orzeczenia przyjąwszy za podstawę schorzenia układ krążenia – jest nie zgodny z aktualnym stanem faktycznym sprawy. Według ustaleń obecny stan nie uzasadnia w żadnym razie przyznania umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. W celu określenia aktualnego zakresu naruszenia sprawności organizmu należało zwrócić się do strony o uzupełnienie dokumentacji medycznej.

*[Dowód: akta kontroli str. od 54 do 55]*

b) ZON.8321.67838.2012 – orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności na czas nieokreślony z powodu schorzeń układu moczowo-płciowego (09-M);

Z załączonego zaświadczenia o stanie zdrowia z dnia 20.02.2012 r. wynika, że w 2006 roku rozpoznano raka prostaty. Orzekany leczony naświetlaniem. „W chwili obecnej remisja, ale nie jest wyleczony. Ciągłe zagrożenie nawrotem”. Dodatkowymi dokumentami medycznymi dostarczonymi do wniosku jest badanie scyntygrafii układu kostnego z dnia 13.07.2011 r. i wynik badania radiologicznego z dnia 24.02.2012 r.

Z dokumentacji medycznej i opisu badania nie wynika, aby badany wymagał długotrwałej pomocy innych osób w związku ze znacznie ograniczoną zdolnością do samodzielnej egzystencji. Zaawansowanie raka prostaty i dynamika schorzenia nie są zbyt duże. Brak podstaw do zaliczenia osoby orzekanej do znacznego stopnia niepełnosprawności. Za niespójne z orzeczeniem o symbolu chorobowym 09-M należy uznać wskazanie dotyczące spełnienia przesłanek zawartych w art. 8 ustawy prawo o ruchu drogowym.

*[Dowód: akta kontroli str. od 56 do 57]*

- c) ZON.8321.68982.2012 - orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na czas określony z powodu schorzeń układu oddechowego i krążenia (07-S);

Lekarz – specjalista chorób płuc w zaświadczeniu o stanie zdrowia wydanym na potrzeby powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności w dniu 11.05.2012 r. jako rozpoznanie choroby zasadniczej podał „astma oskrzelowa”. W załączonej do akt sprawy dokumentacji medycznej wykonana ostatnia spirometria z dnia 02.06.2010 r. jest prawidłowa. Na tej dacie kończy się dokumentacja medyczna. Ostatni i zarazem jedyny wpis dotyczący pomocy doraźnej jest z dnia 25.12.2004 r. Zatem w chwili orzekania przez lekarza orzecznika w powiatowym zespole schorzenie jest stabilne od wielu lat a orzekana zaprzestała regularnych badań kontrolnych. Prowadzi to do wniosku, że prowadzone leczenie farmakologiczne pozwala w pełni skompensować dysfunkcję. Opierając się na załączonej dokumentacji i zgodnie z aktualną wiedzą medyczną brak podstaw do orzeczenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

*[Dowód: akta kontroli str. od 68 do 69]*

- d) ZON.8321.69452.2012 - orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na czas nieokreślony z powodu innych schorzeń, w tym schorzeń endokrynologicznych, metabolicznych, zaburzeń enzymatycznych, chorób zakaźnych i odzwierzęcych, zeszpeceń, chorób układu krwiotwórczego (11-I);

W zaświadczeniu o stanie zdrowia z dnia 06.06.2012 r. wydanym przez lekarza diabetologa, specjalistę chorób wewnętrznych, a dołączonym do wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, lekarz jako rozpoznanie choroby zasadniczej podał „cukrzyca typ 1”. Jako początek choroby uznano 13 rok życia osoby orzekanej (w dniu wydania orzeczenia osoba w wieku 29 lat). Dokumentacja leczenia cukrzycy składa się z jednej karty informacyjnej leczenia szpitalnego z 2000 roku. W aktach brak danych na istnienie powikłań cukrzycy. Na dzień oka zmiany początkowe. W celu ustalenia aktualnego zakresu naruszenia sprawności organizmu należało zwrócić się do strony o uzupełnienie dokumentacji medycznej, czego nie uczyniono.

Psycholog uczestniczący w składzie orzekającym nie stwierdził żadnych istotnych zaburzeń i ograniczeń, jednocześnie na podstawie sporządzonej oceny odmówił przyznania stopnia niepełnosprawności. Fakt ten został odnotowany w protokole. Brak jednak zdania odmiennego zgłoszonego do protokołu.

Powyższe fakty budzą wątpliwość co do zasadności zaliczenia wnioskodawcy do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, tym bardziej wydania orzeczenia na czas



nieokreślony. Cukrzyca rokuje wyleczenie np. po przeszczepie trzustki. Takie zabiegi wykonuje się w Polsce.

*[Dowód: akta kontroli str. od 74 do 75]*

e) ZON.8321.70135.2012 - orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na czas nieokreślony z powodu schorzeń układu moczowo-płciowego (09-M);

Osoba orzekana w lipcu 2012 roku przeżyła epizod infekcji dróg moczowych z pogorszeniem funkcji nerek – karta informacyjna z leczenia szpitalnego z dnia 13.07.2012 r. Dnia 09.08.2012 r. lekarz specjalista chorób wewnętrznych i higieny w zaświadczeniu o stanie zdrowia wydanym dla potrzeb powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności jako chorobę zasadniczą podał „przebyta ostra niewydolność nerek”. Niemniej badanie kontrolne z dnia 13.11.2012 r. wykazuje nieznaczną dysfunkcję nerek – poziom kreatyniny 1,32. Taka dysfunkcja nie daje żadnych objawów.

Psycholog uczestniczący w składzie orzekającym nie stwierdził żadnych istotnych zaburzeń i ograniczeń, dlatego też na podstawie sporządzonej oceny odmówił przyznania stopnia niepełnosprawności. Fakt ten nie został odnotowany w protokole. Brak również zdania odmiennego zgłoszonego do protokołu. Reasumując powyższe, brak podstaw do orzeczenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, zwłaszcza na stałe, jeśli uwzględnić stopniową poprawę parametrów nerkowych.

*[Dowód: akta kontroli str. od 80 do 81]*

f) ZON.8321.70870.2012 - orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na czas określony z powodu innych schorzeń, w tym schorzeń endokrynologicznych, metabolicznych, zaburzeń enzymatycznych, chorób zakaźnych i odzwierzęcych, zeszpeczeń, chorób układu krwiotwórczego (11-I) oraz schorzeń układu oddechowego i krążenia (07-S);

Osoba orzekana otrzymała 11.01.2012 r. orzeczenie zaliczające ją do lekkiego stopnia niepełnosprawności okresowo na 5 lat z rozpoznaniem „cukrzyca typ 2, nadciśnienie tętnicze”. Do wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dołączone zostało zaświadczenie o stanie zdrowia wydane dla potrzeb powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności w dniu 23.09.2011 r. przez lekarza specjalistę medycyny wewnętrznej i rodzinnej, diabetologa, który jako rozpoznanie choroby zasadniczej podał „cukrzyca typ 2”. Dowodami medycznymi w sprawie były badania

laboratoryjne z dnia 15.07.2011 r. i EKG z dnia 15.07.2011 r. Dnia 05.10.2012 r. (w tym samym roku) osoba orzekana złożyła ponowny wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z powodu pogorszenia stanu zdrowia. Do wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dołączyła zaświadczenie o stanie zdrowia wydane dla potrzeb powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności w dniu 10.09.2012 r. przez tego samego lekarza - specjalistę medycyny wewnętrznej i rodzinnej, diabetologa. Strona została zobowiązana przez Powiatowy Zespół do uzupełnienia dokumentacji medycznej potwierdzającej pogorszenie stanu zdrowia o „kserokopię wyników badań potwierdzających pogorszenie stanu zdrowia po ostatniej komisji tj. po 11.01.2012 roku / karty leczenia szpitalnego, opisy zdjęć rtg, usg, konsultacje specjalistyczne, wyniki badań dodatkowych itp.” do dnia 09.11.2012 r. Osoba orzekana w dniu 30.01.2013 r. została zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności okresowo na 2 lata. Z dokumentacji medycznej, która jest bardzo skąpa, gdyż wnioskodawczyni nie dostarczyła żadnej dodatkowej wymaganej dokumentacji nie wynika, aby były jakieś powikłania związane z cukrzycą. Sam fakt dołączenia insuliny nie powoduje automatycznie zmiany na umiarkowany stopień niepełnosprawności bez istotnego pogorszenia stanu zdrowia w stosunku do orzeczenia stopnia lekkiego ze stycznia 2012 roku.

*[Dowód: akta kontroli str. od 84 do 85]*

g) ZON.8321.71450.2012 - orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności na czas nieokreślony z powodu chorób psychicznych (02-P) oraz schorzeń układu oddechowego i krążenia (07-S);

Strona do wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dołączyła trzy zaświadczenia o stanie zdrowia wydane dla potrzeb powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Pierwsze z dnia 14.11.2012 r. od lekarza specjalisty otolaryngologa z rozpoznaniem choroby zasadniczej „obustronny głęboki niedosłuch odbiorczy postępujący”. W dowodach leczenia znajduje się audiogram z dnia 14.11.2012 r. Pacjent pod opieką lekarza wystawiającego zaświadczenie pozostaje pod opieką od 2012 roku, można domniemywać, że od wydania zaświadczenia.

Drugie zaświadczenie z dnia 15.11.2012 r. od lek. med. psychiatry z rozpoznaniem „zespół psychoorganiczny otępienny, obustronny niedosłuch stopnia znacznego”. Pacjent pod opieką lekarza wystawiającego zaświadczenie pozostaje pod opieką od 15.11.2012 r.

(od dnia wydanie zaświadczenia). Ponadto lekarz wystawiający zaświadczenie zaznaczył, że osoba może stawić się na komisję pod opieką osoby drugiej.

Kolejnym zaświadczeniem z dnia 19.11.2012 r. od lekarza chorób wewnętrznych, specjalisty medycyny rodzinnej z rozpoznaniem „zespół psychoorganiczny – otępienny na tle miażdżycy uogólnionej”. Pacjent pod opieką lekarza wystawiającego zaświadczenie pozostaje pod opieką od 1990 r.

Osoba orzekana nie uczestniczyła w posiedzeniu składu orzekającego. Została orzeczonej zaocznie, niezgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania (...) który mówi o możliwości orzekania zaocznego „z powodu długotrwałej i nierokującej poprawy choroby, uniemożliwiającej osobiste stawiennictwo, potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim”. Trudno zgodzić się aby dostarczoną dokumentację medyczną wymienioną powyżej uznać za wystarczającą do wydania oceny stanu zdrowia przez lekarza – przewodniczącego składu orzekającego. Przy tak skąpej dokumentacji orzeczenie nie powinno być wydane zaocznie. Ze względu na symbol przyczyny niepełnosprawności (02-P) choroby psychiczne, w składzie orzekającym przewodniczącym składu orzekającego powinien znaleźć się lekarz psychiatra, a drugim członkiem składu powinien być psycholog.

[Dowód: akta kontroli str. od 88 do 96]

Spośród skontrolowanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, przy 12 orzeczeniach, poddano kontroli ocenę funkcjonowania społecznego wnioskodawcy sporządzaną przez pracownika socjalnego.

### **3. Wypełnianie formularza „Ocena funkcjonowania społecznego dla potrzeb postępowania o ustalenie stopnia niepełnosprawności”**

Zasady sporządzania formularza „Ocena funkcjonowania społecznego dla potrzeb postępowania o ustalenie stopnia niepełnosprawności” (w dalszej części protokołu zwanej „oceną”) określają przepisy Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328 z późn.zm.), a także opracowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej kryteria kwalifikujące do niepełnosprawności. Zgodnie z procedurami postępowania orzeczniczego oraz w świetle aktualnie obowiązujących aktów prawnych pracownik socjalny zobowiązany jest do zebrania materiału dowodowego i na jego podstawie sporządzenia wnikliwej i rzetelnej oceny społecznej. W ocenie określa

w szczególności występujące ograniczenia w zdolności do samodzielnej egzystencji i pełnieniu ról społecznych, stopień uzależnienia od innych osób w codziennym funkcjonowaniu, a także zakres konieczności opieki lub pomocy innych osób oraz systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji.

Ocena funkcjonowania społecznego dla potrzeb postępowania o ustalenie stopnia niepełnosprawności ma wartość dowodu w postępowaniu orzecznicy i powinna być napisana nie tylko rzetelnie, ale też jasno i precyzyjnie oraz w sposób czytelny.

Wyrywkowej kontroli poddano dokumentację 12 wnioskodawców, pod kątem prawidłowości sporządzania oceny funkcjonowania społecznego przez pracowników socjalnych – członków składów orzekających. Na 12 skontrolowanych ocen - w sześciu przypadkach odnotowano nieprawidłowości w sporządzaniu formularza:

1. Sprawa ZON.8321.68470.2012 (stopień umiarkowany) - przy braku ograniczeń (osoba zdolna) w zakresie samoobsługi i na poziomie społecznym, stwierdzono konieczność stałej opieki i pomocy. Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa konieczność zapewnienia stałej opieki i pomocy odnosi się do osób o przyznanym znacznym stopniu niepełnosprawności. Pismo nie jest czytelne.
2. Sprawa ZON.8321.71450.2012 (stopień znaczny) – zaocznie - przy braku danych odnośnie występujących ograniczeń stwierdzono, że „osoba niezdolna do samodzielnej egzystencji”. Osobie w wieku 82 lat odnotowano ograniczenia do zatrudnienia (pkt. VII oceny funkcjonowania społecznego dotyczy osób w wieku produkcyjnym).
3. Sprawa ZON.8321.69701.2012 (stopień znaczny) - nie wskazano ograniczeń na poziomie indywidualnym i społecznym. Proponując stopień znaczny nie odnotowano konieczności opieki i /lub pomocy. Osobie w wieku 72 lat odnotowano ograniczenia do zatrudnienia (pkt. VII oceny funkcjonowania społecznego dotyczy osób w wieku produkcyjnym). Ustalony stopień nie wynika z wcześniejszych ustaleń zawartych w formularzu.
4. Sprawa ZON.8321.70284.2012 (stopień znaczny) - nie wskazano ograniczeń na poziomie indywidualnym i społecznym. Proponując stopień znaczny nie odnotowano konieczności opieki i /lub pomocy. Osobie w wieku 80 lat odnotowano ograniczenia do zatrudnienia (pkt. VII oceny funkcjonowania społecznego dotyczy osób w wieku produkcyjnym). Ustalony stopień nie wynika z wcześniejszych ustaleń zawartych w formularzu.
5. Sprawa ZON.8321.67838.2012 (stopień znaczny) - nie wskazano ograniczeń na poziomie indywidualnym i społecznym. Osobie o znacznym stopniu wskazano „wsparcie” zamiast opieki/pomocy (wsparcie odnosi się do osób o lekkim stopniu niepełnosprawności). Ustalony stopień nie wynika z wcześniejszych ustaleń zawartych w formularzu.

6. Sprawa ZON.8321.64705.2012 (stopień umiarkowany) - przy braku ograniczeń na poziomie indywidualnym i społecznym wpisano „konieczność pomocy w pełnieniu ról społecznych i życia codziennego”. Występujące ograniczenia tylko w prowadzeniu gospodarstwa domowego nie stanowią okoliczności do zaproponowania umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Ustalony stopień nie wynika z wcześniejszych ustaleń zawartych w formularzu.

*[Dowód: akta kontroli str. od 97 do 120]*

W toku postępowania kontrolnego stwierdzono, że w niektórych przypadkach proponowany przez pracownika socjalnego stopień niepełnosprawności nie wynika z wypełnionego w trakcie wywiadu zapisu formularza, nie jest spójny z wcześniejszymi ustaleniami dot. ograniczeń lub posiadanych zdolności. Pracownik socjalny zaznaczając „x” przy ograniczeniach - nie zawsze wpisuje ich rodzaj. W każdej pozycji, w której zaznaczone są iksem ograniczenia należy wpisać na czym one polegają, a w pozycjach „wymaga” - rodzaj i zakres niezbędnej opieki i/lub pomocy.

Ponadto stwierdzono, że niektóre oceny zawierają zbyt mało informacji o sytuacji osoby orzekanej, a uzasadnienia proponowanego stopnia są zbyt krótkie i nieadekwatne do proponowanego stopnia. Uzasadnienie powinno w sposób wnikliwy uzasadniać proponowane rozstrzygnięcie. Pracownik socjalny powinien krótko i zwięźle określić ograniczenie utrudniające lub uniemożliwiające codzienne funkcjonowanie oraz efektywne pełnienie ról społecznych.

Ponadto, w kilku przypadkach osobom w wieku emerytalnym odnotowano ograniczenia do zatrudnienia, gdzie pozycja ta odnosi się do osób w wieku produkcyjnym.

*[Dowód: akta kontroli str. od 121 do 124]*

### **Prawidłowość postępowania orzeczniczego**

Zgodnie z art. 35 § 3 K.p.a. załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

Średni okres oczekiwania na wydanie orzeczenia w skontrolowanych aktach dla osoby, która nie ukończyła 16 roku życia wyniósł 40 dni, a dla osób po 16 roku życia 77 dni.

Spośród 75 skontrolowanych akt spraw, które zostały zakończone (*tabela Nr 1*), 9 spraw zostało rozpatrzonych w ustawowym terminie.

*[Dowód: akta kontroli str. od 125 do 129]*

*[Tabela Nr 1, poz.: 12, 13, 17, 18, 20, 40, 50, 59, 63]*

Zgodnie z § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania, Powiatowy Zespół powinien zawiadomić osobę zainteresowaną o posiedzeniu składu orzekającego na 7 dni przed posiedzeniem. Wszystkie akta zakończonych spraw zawierały zawiadomienia o posiedzeniu składu orzekającego. W 7 sprawach zawiadomienia o terminie posiedzenia składu orzekającego zostały wysłane do osób zainteresowanych w terminie krótszym niż 7 dni. Są to sprawy, które zostały rozpatrzone bez osobistego stawiennictwa (zaocznie).

[Dowód: akta kontroli str. od 125 do 129]

[Tabela Nr 1, poz.: 10,12,13,16,18,19,20]

Zgodnie z art. 36 § 1 K.p.a. o każdym przypadku niezakończona sprawy w terminie miesiąca PZON jest obowiązany zawiadomić stronę, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin zakończenia sprawy. W zbadanej grupie 66 spraw rozpatrzonych z uchybieniem ustawowego terminu (*tabela Nr 1*) wszystkie akta spraw posiadały zawiadomienia o niezakończona sprawy w ciągu miesiąca, jednak w 35 przypadkach rzeczywisty termin zakończenia sprawy był inny niż ten wskazany przez organ w zawiadomieniu.

[Dowód: akta kontroli str. od 125 do 129]

[Tabela Nr 1, poz.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 13, 14, 16, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 44, 47, 56, 57, 60, 61]

Ponadto, skontrolowane wnioski oczekujące na rozpatrzenie - wymienione w *Tabeli 2*, zostaną zakończone po upływie terminu miesiąca. Akta tych spraw zawierają zawiadomienia o niezakończona sprawy w terminie.

[Dowód: akta kontroli str. od 130 do 130]

Przyczyną niezakończona sprawy w terminie, podawaną w zawiadomieniach jest „składana do Powiatowego Zespołu duża ilość wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności”.

[Dowód: akta kontroli str. od 131 do 135]

W toku kontroli, Zespół kontrolny ustalił, w wyniku m.in. analizy pocztowej książki nadawczej PZON oraz wyjaśnień przewodniczącej PZON, że podmiot kontrolowany nie wysyła stronom postępowania zawiadomień o niezakończona sprawy w terminie, lecz jedynie jeden egzemplarz tych zawiadomień dołącza do akt.

[Dowód: akta kontroli str. od 136 do 142]

Na tym protokół zakończono

Zgodnie z § 15 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, kierownik jednostki kontrolowanej może zgłosić umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń zawartych w protokole w ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu.

Protokół niniejszy sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach i zaparafowano na każdej stronie.

Jeden egzemplarz otrzymuje:

1. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gorzowie Wlkp.,
2. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Wydział Polityki Społecznej LUW wraz z załącznikami – a/a

**Przewodnicząca PZON**

1. Jadwiga Bąkowska

Gorzów Wlkp., dnia 26.11.2013 r.

**Zespół kontrolny**

1. Henryka Łukowiak

2. Piotr Myczkowski

Gorzów Wlkp., dnia 21.11.2013 r.